

Komunikat prasowy

Luksemburg, 12 listopada 2021 r.

Wspólne przedsięwzięcia – kontrolerzy Trybunału ocenili pozytywnie unijne partnerstwa publiczno-prywatne

Europejski Trybunał Obrachunkowy zaaprobował sprawozdanie finansowe za 2020 r., jak i transakcje leżące u podstaw wszystkich wspólnych przedsięwzięć UE – unijnych partnerstw publiczno-prywatnych z udziałem przedstawicieli danej branży oraz zespołów badawczych. Do siódmego roku dziesięcioletniego okresu działalności wspólnych przedsięwzięć w przypadku większości z nich wdrożono już co najmniej 2/3 działań zaplanowanych w ramach programu „Horyzont 2020”, stanowiącego program ramowy na rzecz finansowania badań i rozwoju technologicznego. Kontrolerzy zwracają również uwagę na to, że wspólne przedsięwzięcia wykorzystywały różne synergie w celu utrzymania ciągłości działania w trakcie pandemii COVID-19, jak również w celu zniwelowania potencjalnego wpływu pandemii na świadczone przez nie usługi.

Aby realizować działania z zakresu badań naukowych i innowacji w danych dziedzinach, osiem wspólnych przedsięwzięć UE działających w ramach programu „Horyzont 2020” zarządza zasobami finansowymi w wysokości 19,7 mld euro. Pochodzą one ze środków zapewnionych przez Komisję Europejską w ramach prowadzonych przez nią programów w zakresie badań naukowych i innowacji, jak również z wkładów niepieniężnych oraz innych wkładów pieniężnych wnoszonych przez partnerów prywatnych, państwa uczestniczące oraz organizacje międzyrządowe. Wspólne przedsięwzięcia wybierają, najczęściej w drodze zaproszeń do składania wniosków, najlepsze projekty, na które otrzymują następnie dofinansowanie. Jak wynika z ostatnich szacunków, pula środków z Euratomu przypisanych do wspólnego przedsięwzięcia „Fusion for Energy” w celu wywiązania się z unijnych zobowiązań finansowych w związku z realizacją projektu ITER w dziedzinie energii termojądrowej wynosi około 15 mld euro. W budżecie tym uwzględniono koszty eksploatacji reaktora jądrowego w latach 2028–2035. W lutym 2021 r. Rada UE zatwierdziła wkład Euratomu na rzecz przedsięwzięcia „Fusion for Energy” w wysokości około 5,6 mld euro w cyklu budżetowym na lata 2021–2027.

Jak co roku kontrolerzy zbadali sytuację finansową wszystkich wspólnych przedsięwzięć w minionym roku. Stwierdzili, że w 2020 r. zgodnie z międzynarodowymi zasadami rachunkowości sprawozdania finansowe wspólnych przedsięwzięć były wiarygodne, a w odnośnych transakcjach po stronie płatności i dochodów nie wystąpiły istotne błędy.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania rocznego dotyczącego wspólnych przedsięwzięć Unii Europejskiej przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luksemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

– Choć kilka aspektów można jeszcze bardziej usprawnić, kontrola za 2020 r. potwierdziła, że zarządzanie finansami i zgodnością w odniesieniu do wspólnych przedsięwzięć jest ze wszech miar właściwe – powiedziała Ildikó Gáll-Pelcz, członkini Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialna za tę kontrolę. – Trybunał z zadowoleniem stwierdza, że wspólnym przedsięwzięciom udało się dostosować swoją działalność do ograniczeń wprowadzonych w związku z pandemią, bez większego uszczerbku dla prowadzonych działań i oczekiwanych rezultatów, dzięki synergii między nimi.

Trybunał zaobserwował jednak, że wiele obszarów wymaga usprawnień. Przykładowo, choć mechanizmy kontroli wewnętrznej dotyczące płatności były ogólnie skuteczne, odnotowano niedociągnięcia dotyczące dorocznego planowania płatności i lokalnych systemów informatycznych. Z wyników kontroli płatności z tytułu umów o udzielenie dotacji wynika, że głównym źródłem błędów są koszty osobowe oraz że konieczne jest dalsze usprawnienie przepisów i procedur odnoszących się do tych kosztów w kontekście przyszłych programów badań naukowych. Ponadto w niektórych przypadkach zachodzi ryzyko, że braki kadrowe mogą wywrzeć negatywny wpływ na ogólne wyniki osiągane przez wspólne przedsięwzięcia, utrudniając np. zachowanie kluczowych kompetencji, prowadząc do braku jasno zdefiniowanych kanałów rozliczalności oraz ograniczając wydajność pracowników.

Trybunał skontrolował poziom wdrożenia działań prowadzonych przez wspólne przedsięwzięcia i ocenił, że do końca 2020 r. podpisały około 88% umów o udzielenie dotacji w ramach programu „Horyzont 2020”, lecz jeśli chodzi o wkłady członków, osiągnęły około 62% wartości docelowych w odniesieniu do działań w ramach tego programu. Istnieją jednak istotne różnice, jeśli chodzi o poziom wyników osiąganych przez wspólne przedsięwzięcia w zależności od charakteru obszaru badań naukowych, czasu trwania projektów oraz ich operacyjności. Działania zaplanowane w ramach WRF na lata 2007–2013 oraz realizowane na podstawie siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego, jak i programu na rzecz transeuropejskiej sieci transportowej, w tamtym czasie zostały już prawie w pełni wdrożone.

Na koniec kontrolerzy odnotowali, że w ramach wszystkich wspólnych przedsięwzięć podjęto działania naprawcze w następstwie uwag sformułowanych przez Trybunał w poprzednich latach. Podkreślili w szczególności, że wspólne przedsięwzięcie F4E wydatnie polepszyło jakość informacji zaprezentowanych przez nie w sprawozdaniach finansowych za 2020 r., zwłaszcza informacji na temat łącznego kosztu w euro zrealizowania zobowiązań dotyczących dostaw na rzecz projektu ITER w dziedzinie energii termojądrowej (18 mld euro). Zwrócili jednak również uwagę na fakt, że wszelkie ewentualne zmiany w kluczowych założeniach dotyczących szacowanych kosztów i ekspozycji na ryzyko mogą prowadzić do znacznego wzrostu kosztów oraz do dalszych opóźnień w realizacji projektu ITER.

Dokument podsumowujący pt. „Kontrola wspólnych przedsięwzięć UE za 2020 r. w skrócie” oraz pełne sprawozdanie zawierające szczegółowe informacje na temat każdego wspólnego przedsięwzięcia są dostępne po angielsku na stronie internetowej Trybunału eca.europa.eu. Pozostałe wersje językowe zostaną opublikowane wkrótce.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu

Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547

Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502